

SHAHAR JAMOAT TRANSPORTIDAN VA YO'LLARDAGI HOLATDAN QONIQISH MAVZUSIDA AHOLI O'RTASIDA SO'ROQ O'TKAZMOQDA USLUBINI YARATISH

Ochilov Abdulaziz Madatovich,

Toshkent davlat transport universiteti assistenti

ochilov.a.88@mail.ru

Turgunov Diyor Sherbekovich,

Toshkent davlat transport universiteti tayanch doktoranti

turgunovdiyor90@gmail.com

Shavkatov Xumoyun Qahramon o'g'li,

Toshkent davlat transport universiteti assistenti

teacher7772711@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada shahar jamoat transportidan va yo'llardagi holatdan qoniqish maqsadida aholi o'rtasida so'roq o'tkazildi, so'rovnoma o'tkazish uchun telefonlar kerak bo'lgan. So'rovnoma o'tkazish jarayonida aholi bilan bog'lanish uchun maxallaf fuqorolar yigini (MFY) raislari bilan birgalikda ishlar olib borildi. Kunlar kesimida davomida belgilab olindi.

Kalit so'zlar: *so'rovnoma, transport oqimi, muloqot, onlayn, ssilka, ovozli yozuvlar, planshet, kesimida, qatnov, Telegramm, telefon, MFY, model, sayt.*

ABSTRACT

In this article, the city was questioned among the population in order to be satisfied with public transport and the situation on the roads, phones were needed to conduct a survey. In the process of conducting the survey, work was carried out together with the chairmen of the mahallaf fuqoros guy in order to connect with the population. The days were marked during the cut.

Key words: *survey, traffic flow, communication, online, ssilka, voice recordings, tablet, in cross-section, commute, Telegram, phone, MFI, model, site.*

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori 2021 yil 01 martdagi 111-son avtomobil yo'llarini, yo'l inshootlarini, temir yo'l kesishmalarini, avtomobil yo'llari va ko'chalar bo'yida joylashgan ayoqs, agtks va agqs (avtomobillarga benzin quyish, gaz to'ldirish va gaz quyish) stansiyalarini qurish, rekonstruksiya qilish va

ta'mirlash loyihalarini kelishish bo'yicha davlat xizmatlari ko'rsatishning ma'muriy reglamentini tasdiqlash to'g'risida.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2020-yil 30-noyabrda "Toshkent shahri va hududlarda jamoat transportini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi o'tkazilgan videoselektor majlisida berilgan topshiriqlari bo'yicha 96-sonli bayoni hamda Transport vazirligining 2022-yil 26-yanvardagi "O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzurida 2022-yil 19-yanvardagi Toshkent shahar transport tizimini takomillashtirish" yuzasidan o'tkazilgan taqdimotdan kelib chiqib hududlarda jamoat transport tizimini takomillashtirish bo'yicha E-80 sonli xatida belgilangan vazifalar ijrosini taminlash maqsadida Toshkent davlat transport universiteti rektorining 2022 yil 25 martdagi 16-Φ farmoyishiga asosan "Urganch shahar transport tizimi xolatini aniqlash" mavzusidagi 51-sonli xo'jalik shartnomasini bajarish uchun fuqarolik – huquqiy turdagi shartnoma asosida 26ta xodimlardan iborat ishchi guruh tuzildi. Universitet professor o'qituvchilari tayanch doktorantlari va magistratura talabalari bilan birga 2022-yilning 27-yanvardan 5-fevralgacha bo'lgan muddatda ilovaga muvofiq Xorazm viloyatida xizmat safarida bo'ldi.

Shunga ko'ra qilinadigan ishlar taqsimlab, 3 etapga bo'lib olindi:

-So'rovnoma

-Transport oqimi

-Jamoat transporti

Xar bir etap bo'yicha alohida vazifalar belgilab olindi. Yuqorida ko'rsatilgan 3 etap bir-biri bilan bog'liqligi to'g'risida belgilab olish zarur. Yuqorida aytilgan masalani yechimini qilish maqsadida joylarga chiqib masalalar o'rganish zarur bo'ldi.

So'rovnoma o'tkazishdan maqsad fuqarolar bilan to'g'ridan to'g'ri muloqat o'tkazib, qanaqa transport turidan foydalanishi va ularni kun davomida nechta qatnov qilayotganini aniqlab olindi. So'rovnoma 2 bosqichga bo'linib olindi:

1. Telegramm orqali (onlayn)

2. Telefonda muloqat orqali (muloqat)

Xorazm viloyati Urganch shahrida 145 000 nafar aholi istiqomat qiladi shundan 1-bosqichda 1 500 ta, 2-bosqichda 1 500 ta fuqarolar bilan so'rovnoma o'tkazish belgilab olindi. Birinchi bosqichdagi savollar (13ta) ikkinchi bosqichdan (17ta) farq qiladi savollar oxirida Siz so'rovnoma 2-bosqichida ishtirok etishni xoxlasangiz telefon nomeringizni qoldiring degan murojat bilan tugatilgan.

So'rovnomada Xorazm viloyati Urganch shahridagi 38ta MFI aholisi yoshi kesimida o'rtacha qiymatda bo'lishi hisobga olingan. Hisoblashda telefon orqali

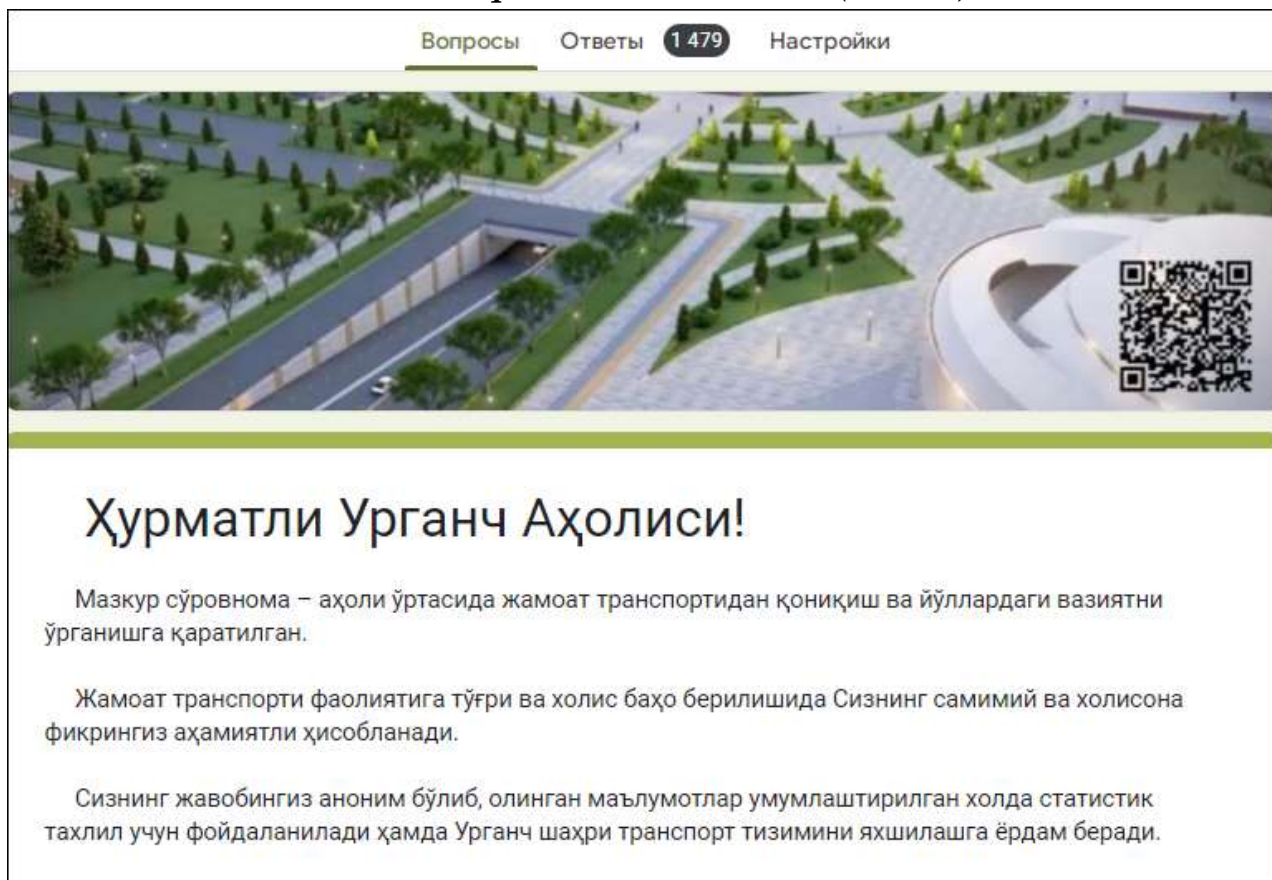
o‘tkazishdan oldin o‘zaro muloqat qilib tajriba orttirish kerakligi zarur bo‘ldi. Albatta ovozli yozuvlar bo‘lishini alohida saqlab borish kerakligi belgilandi.

So‘rovnoma o‘tkazish jarayonida ikki tilda (o‘zb va rus) olib borish, jarayonni tezlashtirish, qulaylashtirish maqsadida har xodimga alohida planshet telefon berildi va alohida sayt (ssilka) ochildi, kunlik sonini aniqlash maqsadida va ovozli yozuvlarda xatolik bo‘lmaslik uchun. Urganch shahrida istiqomat qiluvchi fuqarolar asosan MFY nomer bilan nomlanishi malum bo‘ldi. 1dan boshlab 38gacha. Fuqarolar bilan suhbat davomida shunga amin bo‘ldik ko‘pchiligi yaxshi fikr bildirishdi va aksi ham bo‘ldi. Urganch shahari aholisiga qiziqarli bo‘lish maqsadida so‘rovnoma foni etibor chaqiradigan fon qo‘yishga harakat qildik. Sababi Urganch shahar aholisi telegram kanali va gruppalariga tarqatdik “befarq bo‘lmang” degan maqsadda.

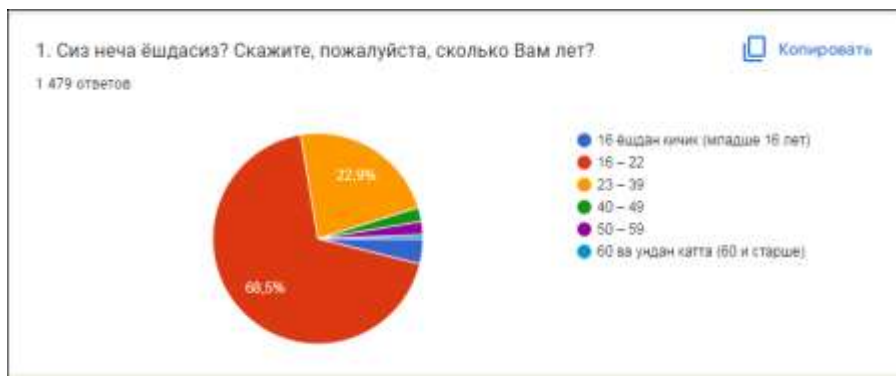
Chunki modelni 90%i samarasi so‘rovnomaga bog‘liqligi takidlandi. So‘rovnoma jarayonida faqat ish kunlari haqida ma’lumotlar olindi sababi “kecha siz nechta qatnov qildingiz” degan savol turardi.

Yana shuni takidlash kerakki so‘rovnoma javobini olish birinchi muqovasiga qo‘yiladigan fonga xam bog‘liqligi hisobga olingan (1-rasm)

1-bosqich so‘rovnoma (1-rasm)



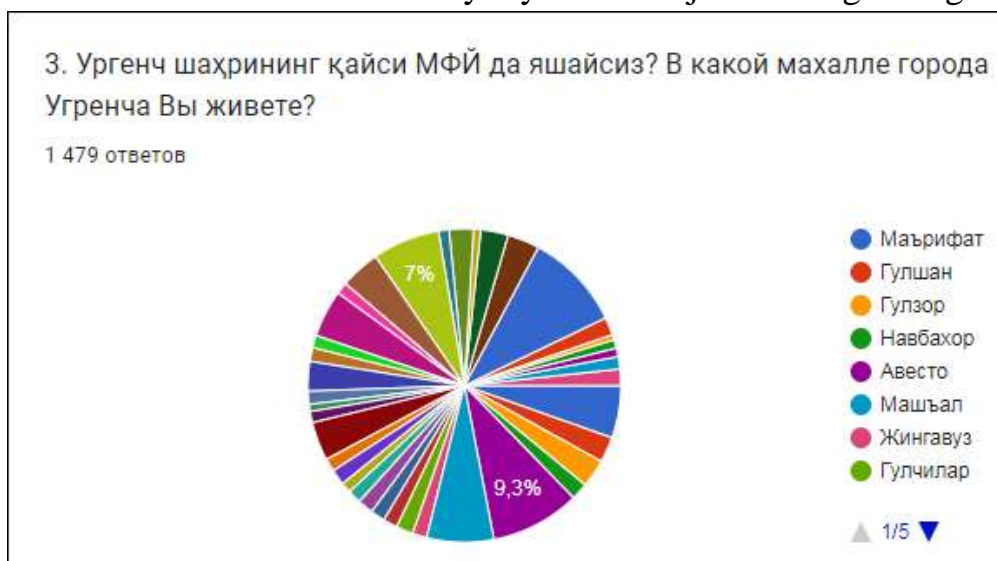
So‘rovnoma o‘tkazish jarayonida fuqarolar yoshini inobatga olish alohida ko‘rildi. Misol 16 yoshdan kichiklar yo‘q, 16-22 yosh bilan to‘lib qolgan shu tomonlariga etibor qaratish kerakligi to‘g‘risida ma’lumotlar berdi.



1-grafikdan ko‘rish mumkinki yosh kesimida berilgan va asosan 16-22 yosh ko‘p so‘rovnoma olinganligi ma’lum bo‘ldi.



2-grafikdan shuni kuzatish mumkin ayol yoki erkak jinsi hisobga olingan.



3-grafikda MFY kesimida natijalar olinganligi ko‘rildi.



4-grafikda qaysi transport turidan foydalanasiz degan savol qo‘yilgan.

Mahalla kesimida fuqarolar hududdan-hududga o‘tishi etiborga olindi. Shuni ham aytish zarurki bazi bir aholi kun davomida boshqa tumanga ham chiqib kelishi malum bo‘ldi. Ularga boshqa tuman degan tanlash belgi qoldirildi.

1-jadval

Shahri transport tizimini takomillashtirish bo‘yicha o‘tkazilayotgan So‘rovnoma holati			
№	So‘rovnoma oluvchi	Jami	
		1-bosqich	2-bosqich
1		1 479	140
2			140
3			140
4			140
5			140
6			140
7			140
8			140
9			140
10			140
jami		1 479	1 400

So‘rovnoma davrida fuqarolarga jamoat taransporti yaxshilash va yo‘llardan qoniqish maqsad ekanligini va yangi uslub yaratilishi haqida sodda qilib tushuntirildi. Reja qilgan natijalarni olish uchun ko‘pchilikni ish vaqtiga to‘g‘ri kelmaydigan vatqni belgilab olish kerak bo‘ldi. So‘rovnoma vaqtida eng katta yutiq shunda bo‘ldiki yurtboshimiz “xalq bilan birga nafas oling, suxbatlashing va ularni eshiting” degan so‘zlariga amal qilindi va bu o‘z isbotini topdi.

Kun davomida 30ta qo'ng'iroqlar amalga oshirilgan shundan 7nafar fuqaro o'z fikrini davom qilgan. 10nafar suhbatdan bosh tortishlari va 6nafar telefonini ko'tarmagan, 7nafar suhbatni yarmigacha gaplashib o'chirib qo'yish holatlarini kuzatildi. So'rovnoma natijalari yana ham to'liq bo'lishi uchun xodimlar bilan qo'shimcha seminar va suxbatlar tet-tez tashkil qilib turish malum bo'ldi.

XULOSA

Yurtimizda va dunyoning hech bir davlati yoki shahri ortib borayotgan aholi, avtomobillar soni muammosini yo'llar va to'xtash joylarini ko'paytirish kerakligi malum bo'lmoqda.

O'zbekistondagi shaharlarimiz aholi uchun teng imkoniyatlar taqdim etishi kerak. Shaharlar aglomerasiya tufayli iqtisodiy o'sish drayveri bo'ladi va bu asosan transport xarajatlarining pastligi va aholining oson harakatlanishi bilan bog'liq. Ushbu harakatchanlik nafaqat avtomobillar, balki jamoat transporti, ko'chalarning piyodalar uchun qulayligi, o'tish uchun xavfsiz yo'llar va boshqalar hisobiga ta'minlanadi.

Yaqorida keltirilgan tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki transport oqimini yaxshilashda aholini fikri muximligini ko'rishimiz mumkin. Aholi bilan to'g'ridan to'g'ri muloqat qilish natijalarida ko'plab dolzarb bo'lgan mavzular borligini aniqladik. So'rovnoma vaqtida bitta fuqarodan 10ta qo'shimcha telefon nomer va fikrlar olishga erishdik. Birinchi bosqichda maktab o'quvchilari nisbatan ko'pligi va ikkinchi bosqichda rejaga etmaganligi ko'plab aholi bosh tortgani kelib chiqdi. Shu bilan birga so'rovnomaga jalb qilingan talaba va xodimlarni malakasi yanada oshishiga olib keldi.

REFERENCES

1. Muxitdinov A.A., Ziyayev K.Z., Ochilov A.M., "Samarqand aglomeratsiyasida transport oqimini aniqlash uslubi" TRANSPORT AND LOGISTICS: DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF TRANSPORT AND TRANSIT POTENTIAL OF THE REPUBLIC Republican scientific and technical conference 26-27. XI. 2021. -8 bet, 2021-yil. Tesis (Respublika)
2. Abdurazzoqov U.A., Ochilov A.M, "Navoiy shahar jamoat transport tizimi takomillashtirish" "International scientific online conference", 2022-yil.
3. Vohidov D.A., Turgunov D.Sh., Ochilov A.M. "Transport oqimini o'rganish uslubi" Research and education. 2022y.
4. Ochilov A.M "Temperaturanig avtomobilning tortish tezlik xususiyatiga tasirining matematik modeli" "Вестник магистратуры". 2022y.

5. Ochilov A.M, “Автобусларни қатнов вақтида ҳаракат режими таҳлили” “Вестник магистратуры.-elektron, 2022-yil.
6. Ochilov A.M. “Uzun o’lchamli yo’nalishda avtobuslar qatnovi va harakat rejimi tahlili” “Мамлакатимизда транспорт соҳасига оид амалга оширилаётган ислохатлар ва замонавий транспорт тизимини ривожлантириш омиллари” мавзусидаги Республика онлайн илмий амалий конференцияси. -elektron, 2022-yil. Maqola (konferensiya).
7. Ochilov A.M., “Avtobuslarning qatnov vaqtidagi harakat rejimlarini tahlili” The scientific journal of vehicles and roads.-elektron, 2021-yil. <https://uzjournals.edu.uz/tayi/vol2021/iss2/2> Maqola (Maxalliy jurnal).
8. Mahmudov G’N, Abduraximov L.X, Shavkatov X.Q. “Stop-start tizimida akkumulyator batareyasining samarasini oshirish” “Ilm fan madaniyat texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari hamda ularning iqtisodiyotga tadbiqui” Andijon 2022y.
9. G’N.Mahmudov, X.Q. Shavkatov, “Avtomobillarning stop-start tizimini tahlili” “Yosh ilmiy tadqiqotchi” ilmiy amaliy konferensiya, Toshkent 2021y.
10. Mahmudov G’N, Abduraximov L.X, Shavkatov X.Q <<Stop-start>> tizimini motorning ishga tushirish elementlariga ta’sirini tadqiq qilish. Transport sohasini rivojlantirish istiqbollari, muammolar va ularni bartaraf etish yo’llari Toshkent 2021y.
11. Voxidov D.A. PRINCIPLES OF DESIGNING AND COUNTING THE BASIC BUCKET OF WHEEL LOADER IN CAD/CAE PROGRAMMS Проблемы архитектуры и строительства, научно-технический журнал № 2, 2021y
12. Voxidov D.A. Jumaniyozov X. MODELING CAR SUSPENSION USING CAD / CAE SOFTWARE COMPLEXES Проблемы архитектуры и строительства, научно-технический журнал № 2, 2021y
13. Voxidov D.A. Mirzaev J.O. CLASSIFICATION OF LIFTING MACHINES AND THE BASIS OF THEIR CALCULATION AND STRUCTURE Проблемы архитектуры и строительства, научно-технический журнал № 2, 2021y
14. Ziyaev K., Сравнительная характеристика методов оценки стандартизованного ездового цикла, Universum: технические науки(2020)
15. Ziyaev K., Методика сравнительной оценки легковых автомобилей в городских условиях с применением информационных технологий, ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ. ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА (2017)